

Handläggare
Laura Sanchez
Telefon: 0850802017

Till
Rinkeby- Kista stadsdelsnämnd
2020-09-24

Stockholms stads riktlinjer för förenings- och kulturbidrag

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande
2. Omedelbar justering

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat förslag till stadsövergripande riktlinjer om förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor. Samtliga berörda nämnder ska tillägga ett demokrativillkor i sina riktlinjer för förenings- och kulturbidrag. Förvaltningen välkomnar förslaget och bedömer att det är viktigt att vara tydlig med demokratikravet då skattemedel aldrig ska gå till aktörer som inte står bakom de demokratiska principerna. Förvaltningen bedömer dock att det kan uppstå utmaningar med tolkning och implementering av demokratikravet.

Förvaltningen föreslår i första hand att föreningsbidrag ska handläggas centralt. En central hantering eftersträvas då bedömning av föreningsbidrag kräver mycket resurser och spetskunskap från stadsdelar. En central hantering kan säkerställa likvärdighet för föreningarna. Förvaltningen föreslår även att staden ska inrätta ett gemensamt system för sökta bidrag. Ett gemensamt system skulle säkerställa att skattemedel används effektivt.

Om föreningsbidrag inte hanteras centralt föreslår förvaltningen i andra hand att staden tar fram en handbok för bedömning av demokratikravet på stadsdelar. Förvaltningen föreslår även att det upprättas en stadsgemensam handledningsfunktion för samråd i bedömningarna.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning
Administrativa avdelningen

Borgarfjordsgatan 14
Box 7049
164 07 Kista
Växel 08-508 01 000
Fax
rinkeby-kista@stockholm.se
stockholm.se

I samband med att kommunfullmäktige beslutar om föreliggande riktlinjer kommer förvaltningen att genomföra en översyn av nämndens riktlinjer för att säkerställa att dessa lever upp till stadens riktlinjer.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat förslag till stadsövergripande riktlinjer om förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor, till samtliga stadsdelsnämnder och ett antal facknämnder. Yttranden över remissen skulle ha inkommit senast den 1 september 2020. Remissen bifogas.

Ärendet bordlades på stadsdelsnämndens sammanträde den 27 augusti 2020, se protokoll § 18. Remissen har fått förlängd svarstid.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av den administrativa avdelningen.

Ärendet

På uppdrag av kommunstyrelsen har stadsledningskontoret i samråd med den juridiska avdelningen, flera fackförvaltningar samt Skärholmen och Spånga-Tenstas stadsdelsförvaltningar tagit fram en vägledning för förenings- och kulturbidrag som konkretiserats i de riktlinjer som nu remitterats.

Riktlinjerna har tagits fram för att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar/organisationer som har en verksamhet som står i strid med samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Riktlinjerna ska vara ett stöd i nämndernas arbete med föreningsbidrag, men det är nämndernas egna riktlinjer för föreningsbidrag som förtydligar syftet med respektive nämnds bidrag.

Demokrativillkor

I stadens riktlinjer för arbetet mot våldsbejakande extremism framgår att inget ekonomiskt stöd ska ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Bidrag ska följas upp noggrant och utvärderas av den bidragsgivande nämnden.

Enligt de föreslagna riktlinjerna ska alla berörda nämnder föra in ett demokrativillkor i sina riktlinjer för förenings- och kulturbidrag och det ska vara tydligt att det är en förutsättning att föreningen/organisationen uppfyller demokratikravet för att få bidrag, samt att de kan bli återbetalningsskyldiga om villkoret inte uppfylls.

Demokrativillkoret konkretiseras genom att bidrag inte ska lämnas till en förening/organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter
2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde
3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Riktlinjer

Avsnittet om riktlinjerna innehåller en beskrivning av hur nämnderna ska säkerställa demokrativillkoret och vilken information som ska kontrolleras i samband med ansökan. I beredningen ska nämnden

1. kontrollera att föreningen/organisationen uppfyller demokratikravet
2. kontrollera att föreningen har ett bank- eller plusgirokonto
3. Granska övriga inkomna uppgifter

Om de första två kraven inte uppfylls ska nämnden inte gå vidare med ansökan.

1. Kontrollera att föreningen/organisationen uppfyller demokratikravet

Det är föreningen/organisationen som beviljas bidrag och dennes agerande som ska bedömas vid en prövning av demokrativillkoret. Om de agerat på ett sätt som inte är förenligt med demokrativillkoret, genom exempelvis skrivningar i stadgar, verksamhetsberättelse, verksamhetsplan, på en webbplats eller i andra dokument från föreningen/organisationen, ska bidrag inte lämnas. Huvudregeln är att den som ansöker om ett bidrag ska visa att samtliga villkor är uppfyllda.

För att säkerställa detta ska nämnderna införa ett villkor i ansökan där de sökande intygar att verksamheten är förenlig med demokrativillkoret. En förening/organisation som intygar detta och det av övriga uppgifter inte framgår annat, får antas uppfylla demokrativillkoret.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning
Administrativa avdelningen

Borgarfjordsgatan 14
Box 7049
164 07 Kista
Växel 08-508 01 000
Fax
rinkeby-kista@stockholm.se
stockholm.se

Ett agerande som strider mot demokrativillkoret kan vara brottsligt och en polisanmälan ska alltid övervägas vid misstanke om brott.

Riktlinjerna ger också exempel på agerande som ska anses strida mot grundläggande demokratiska värderingar. Exempelen delas in i kategorierna

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter
2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde
3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till kränkningar av enskildas grundläggande fri- och rättigheter
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

I riktlinjerna understryks att demokrativillkoret inte ska ses som en begränsning av yttrandefriheten. Enligt förslaget ska en förening/organisation som har brutit mot demokrativillkoret ändå kunna få bidrag om det finns särskilda skäl för det som beskrivs i riktlinjerna.

2. Kontrollera att föreningen/organisationen har ett bank- eller plusgirokonto

Nämnden ska säkerställa att föreningen/organisationen har ett bank- eller plusgirokonto registrerat i organisationens namn.

3. Granska övriga inkomna uppgifter

I samband med ansökan om bidrag ska nämnden granska övriga inkomna uppgifter som i huvudsak rör föreningens ekonomiska förhållanden samt hur föreningen är konstituerad. Ansökan ska bland annat innehålla en ekonomisk redovisning och information om andra pågående ansökningar om bidrag i kommunen eller hos annan. Även annan relevant information kan begäras. Exempelvis tidigare ansökningar som beviljats eller avslagits i nämnd samt hantering och redovisning av eventuella tidigare erhållna bidrag.

Bedömning av ansökan

Bedömning av ansökningar om förenings- och kulturbidrag ska utgå från ansökans mål och syfte, tidsplan, projektplan och verksamhetsplan. Projektet/verksamheten ska också vara skäligen utifrån kostnadssynpunkt.

I bedömningen kan nämnderna samråda inom staden. Sökande förening kan även kallas till ett klargörande möte för att diskutera hur föreningen avser att uppfylla de demokratiska grundprinciperna och jämställdhet.

Beslutet

I förslaget finns ett avsnitt om beslutet att bevilja eller avslå ansökan. I beslutet ska rubrikerna *Uppföljning* och *Återbetalning* ingå. Riktlinjerna innehåller också ett avsnitt om dokumentation från ansökan till beslut och en rutin för svårbedömda ärenden.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till att ett förslag till stadsövergripande riktlinjer för förenings- och kulturbidrag tagits fram och att demokratikravet förtydligats. Det är viktigt att vara tydlig med demokratikravet i bidragsgivningen eftersom skattemedel aldrig ska gå till aktörer som inte står bakom de demokratiska principerna, mänskliga rättigheter och jämställdhet.

Förvaltningen välkomnar vägledningen som ges av demokratikravet och riktlinjer för granskning och bedömning av ansökningar. Riktlinjerna kan bidra till mer likvärdighet i hanteringen och bedömningen av ansökningar om föreningsbidrag då kraven i dagsläget skiljer sig över staden.

Förvaltningen bedömer dock att det kan uppstå utmaningar med tolkning och implementering av vissa delar av riktlinjerna. Underlag från föreningar har skiftande kvalitet och omfattning. Att bedöma hur föreningar lever upp till demokratikravet kräver spetskunskap och resurser för att inhämta och granska underlag. Förvaltningen anser att klargörande möten med föreningar i synnerhet kan medföra mer personella resurser än vad som i dagsläget är tillsatt för att handlägga föreningsbidrag.

Därmed föreslår förvaltningen i första hand att förenings- och kulturbidrag ska handläggas centralt. En central hantering av föreningsbidrag skulle vara fördelaktig då bedömning av föreningsbidrag är en komplex process som kräver mycket resurser och spetskunskap från stadsdelar. Förvaltningen bedömer att en central hantering och bedömning av föreningsbidrag skulle säkerställa bättre likvärdighet för föreningarna, vilket skulle bidra till ökad tillit och samarbete mellan staden och civilsamhället.

Förvaltningen bedömer att det är positivt att ställa krav på att föreningar ska lämna in information om pågående ansökningar om bidrag i kommunen eller hos annan. Förvaltningen anser att det är positivt att det kan ställas krav på att lämna in information om tidigare erhållna bidrag. Förvaltningen föreslår att staden ska inrätta ett gemensamt digitalt system för sökta bidrag. Ett gemensamt

system skulle underlätta granskning och uppföljning av hur mycket skattemedel som går till föreningar och på det sättet bidra till uppfyllelsen av Stockholms stads verksamhetsmål 3.2 *Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.*

Om förenings- och kulturbidrag inte hanteras centralt föreslår förvaltningen i andra hand att staden tar fram en handbok eller checklista som underlättar bedömningen av demokratikravet på stadsdelsförvaltningar. Detta skulle underlätta för att genomföra likvärdiga bedömningar över hela staden.

Förvaltningen strävar efter att handläggning och bedömning av ansökningar från föreningar ska vara så objektiv som möjligt. Därmed föreslår förvaltningen att det upprättas en stadsgemensam handledningsfunktion för att handläggare ska ha möjlighet att kontinuerligt diskutera bedömningar av samtliga inkomna ansökningar.

Nämnden antog nuvarande riktlinjer för föreningsbidrag på stadsdelsnämnden den 19 december 2019. I riktlinjerna anges de krav som föreningar behöver uppfylla för att de ska beviljas bidrag, vilken dokumentation de ska lämna in i samband med ansökan, bedömningsgrunder, hur handläggning och beslut går till samt former för redovisning och uppföljning av föreningsbidraget.

Bland kraven på föreningen ingår att föreningen ska ”dela principerna om den demokratiska rättsstaten och de mänskliga rättigheterna samt ta avstånd från våldsbejakande uttryck och åsikter, vara uppbyggd och fungera enligt principer som främjar demokrati, jämställdhet och likabehandling i verksamheten och ha stadgar där det framgår att alla som instämmer i föreningens målsättningar äger rätt till medlemskap.”

I samband med kommunfullmäktiges beslut om föreliggande riktlinjer i november 2020 kommer förvaltningen att genomföra en översyn av nämndens riktlinjer. Syftet är att säkerställa att nämndens riktlinjer lever upp till de stadsgemensamma riktlinjerna. En eventuell revidering av riktlinjer kan därmed tas upp för beslut på nämndens sammanträde i december och en ny ansökningsomgång kan genomföras i början av 2021.

Susanne Leinsköld
stadsdelsdirektör

Johan Hernman
administrativ chef

Bilagor

1. Remiss Riktlinjer föreningsbidrag.
2. Stockholms stads riktlinjer för förenings- och kulturbidrag.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning
Administrativa avdelningen

Borgarfjordsgatan 14
Box 7049
164 07 Kista
Växel 08-508 01 000
Fax
rinkeby-kista@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanne Leinsköld, stadsdelsdirektör	2020-09-06
Johan Hernman, administrativ chef	2020-09-04